

ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO

SOLASTALGIA

Proszę przeczytać i uzupełnić tekst, a następnie zrobić ćwiczenia (str.2).

bezpieczeństwo • środowisku • sezonową • ojczyznę • jesień • klimat • ociepleniem • warunkach • badań • lodu • psychologicznych • krajobraz • polowanie

Smuteki i niepokój odczuwany w związku z drastycznymi zmianami zachodzącymi w ¹ _____ naturalnym ma swoją nazwę: solastalgia. To uczucie tęsknoty za domem bez opuszczania go.

Inuici - grupa rdzennych ludów obszarów arktycznych i subarktycznych Grenlandii, Kanady, Alaski i Syberii, - zbierają **plony** zanim ² _____ zacznie przechodzić w zimę. Kiedy zaczyna padać śnieg, a fiordy i porty pokrywają się grubą warstwą ³ _____, łodzie są zastępowane skuterami śnieżnymi, co umożliwia komunikację.

Pory roku zawsze stanowiły problem: czasami nie ma wystarczająco dużo lodu, aby bezpiecznie używać skuterów śnieżnych, a jednocześnie zbyt dużo lodu w wodzie, aby pływać łodzią. Jednak wraz z ⁴ _____ klimatu sytuacja się pogarsza i staje się coraz bardziej **nieprzewidywalna**. Teraz trudno jest wybrać najbezpieczniejszą trasę, trudno się zdecydować na wyjazd. Przy ograniczonym dostępie do ładu i wody, wielu ludzi cierpi na depresję ⁵ _____.

Zdarza się też, że wszystko jest już zielone, a tu nagle człowiek budzi się i jest białe. Ziemia i woda **zamarzają**.

Na całym świecie obszary **wrażliwe** ekologicznie, od Australii po Amazonię, są przekształcane przez ocieplający się ⁶ _____. Podczas gdy w niektórych miejscach zmiana klimatu może być abstrakcyjna, w Arktyce jest ona konkretna i staje się **niepokojąco** znajoma.

Nie trzeba się przeprowadzać, aby **opłakiwać** utratę domu: czasami środowisko zmienia się wokół nas tak szybko, że ta **żałoba** już istnieje. Najgorzej cierpią populacje rdzenne. W Arktyce, na przykład, wahania klimatu **zaostrzają** istniejące problemy społeczne, w tym ⁷ _____ żywnościowe, przeludnione mieszkania oraz **zmagania** ze zdrowiem psychicznym i **uzależnieniami**.

Ponieważ zmiany klimatu **zakłócają** tradycyjny dostęp do ziemi i wody, Eskimosi, którzy niegdyś polowali

lub łowili ryby, muszą płacić za drogą i często niskiej jakości żywność w sklepie spożywczym. Terytorium Nunavut, podobnie jak inne miejsca zamieszkiwane przez kanadyjskich Inuitów, doświadcza również poważnego **niedoboru** mieszkań. Czasami trzy lub cztery pokolenia mieszkają pod jednym dachem. ⁸ _____, łowienie ryb i zbieranie plonów to dla Inuitów także sposób na przekazywanie kultury, umiejętności i wartości z pokolenia na pokolenie, dzięki czemu mogą oni przetrwać i prosperować w trudnych ⁹ _____. Teraz obawiają się, że kryzys klimatyczny naraża te umiejętności na niebezpieczeństwo.

Termin solastalgia został wymyślony przez filozofa Glenna Albrechta w 2005 roku, w odniesieniu do uczucia szoku po tym, jak wielkie **odkrywkowe wydobywanie węgla** w Nowej Południowej Walii (Australia) zmieniło Upper Hunter Valley. Ludzie opisywali ¹⁰ _____, który kiedyś tak dobrze znali, jako **nierozpoznawalny**.

Termin ten, choć wciąż nowy, cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród osób mieszkających na obszarach wrażliwych ekologicznie, a zwłaszcza wśród populacji szczególnie narażonych. Istnieje coraz więcej badań na temat ¹¹ _____ konsekwencji zmiany klimatu. Ludzie odczuwają ból, żyjąc w miejscu, w którym wszystko się zmienia. Odczuwają tęsknotę za domem, mimo że nadal w nim mieszkają.

Podczas gdy solastalgia może odnosić się do każdego, kto doświadcza tego rodzaju tęsknoty, rdzenni mieszkańcy są szczególnie narażeni na cierpienie, ponieważ są znacznie bardziej związani ze swoją ¹² _____.

Umiejętności Eskimosów i ich silny związek z ojczyzną, pomagały im przystosowywać się do zmieniającego się środowiska. Teraz pomagają im w prowadzeniu lepszych ¹³ _____ i monitoringu. Zdolność adaptacji w obliczu nieznanego uczyniła Eskimosów liderami w walce ze zmianami klimatycznymi.

SŁOWNICTWO

SOLASTALGIA - ĆWICZENIA

A Proszę porozmawiać z partnerem/partnerką.

1. Co oznacza termin "solastalgia"?
2. Kto i w jakich okolicznościach użył po raz pierwszy tego terminu?
3. Dlaczego rdzenni mieszkańcy są szczególnie narażeni na cierpienie związane ze zmianami klimatycznymi?
4. Podaj przykłady negatywnych skutków zmian klimatycznych. Jakie problemy mogą one powodować wśród mieszkańców Arktyki?
5. Czy kiedykolwiek odczuwałeś/odczuwałaś niepokój, który mógłbyś/mogłabyś nazwać solastalgia?
6. Czy Twoja rodzinna miejscowość zmieniła się na skutek globalnego ocieplenia?
7. Dlaczego Eskimosi mogą być nazywani liderami w walce ze zmianami klimatycznymi?

B Proszę połączyć synonimy.

a) plony	☐	brak
b) niedobór	☐	trudności
c) węgiel	☐	rozpacz, żal
d) zmagania	☐	zbiory
e) żałoba	☐	nałóg, szkodliwe przyzwyczajenie
f) uzależnienie	☐	pierwiastek chemiczny, C

C Proszę zaznaczyć wszystkie słowa, które pasują do czasownika.

1. zamarza: ziemia człowiek woda
2. człowiek opłakuje: straty partnera śmierć
3. zaostża: apetyt spory ziemię
4. zakłóca: pracę lód rytm
5. wydobywa: węgiel ryby plony

D Proszę dopasować do definicji.

a-nieprzewidywalny • b-wrażliwy • c-niepokojący • d-nierozpoznawalny • e-odkrywkowy

1. niedający się zidentyfikować
2. wzbudzający obawę
3. ma słabą odporność; ma dużą zdolność do odczuwania i przeżywania emocji
4. związany ze złożem mineralnym, występującym na powierzchni ziemi
5. nie wiadomo, czego się po nim spodziewać